

Europos pagrobimas 2.0

GINTARAS GRAJAUSKAS

Kadaise, labai seniai, Europa kartą jau buvo pagrobta. Tikriausiai pamenate tą antikinį mitą, kuriame šmėžuoja toks žavingas baltas jautukas, kurį jau vien pamačius taip ir traukia užšokti jam ant kupros ir pasileisti per laukus šuoliais. Būtent juo, baltu, ir, galima spėti, pūkuotu – kaip tik tokiems negali atsispirti visos jauniklės – pasiverčia visagalis Dzeusas, siekdamas pagrobti merginą, kurios vardas Europa. Dzeusas suorganizuoja jai tokį atrakcioną turistams, jaukų ir nepavojingą rodeo.

Pati Europa, Dzeuso laikais dar jauna gražuolė, aplinkinių laikoma pabrėžtinai garbinga ir neprieinama. Ar bent jau vaidina tokią, baisiausiai nekenčiančią visokių falocentristų, patriarchų ir smurtautojų. Europa dar tokia jauna ir naivi, kad bijo susigadinti reputaciją, jai dar tebėra svarbi aplinkinių nuomonė. Taip pat, viešai vaidinant garbingą ir neprieinamą, galima be didelių pastangų pasikelti savo kainą.

Bet tikroji tiesa yra tokia: iš tiesų jaunoji gražuolė yra visai ne puritoniška skaistuolė, o slapta hedonistė, nuo lolitiškos paauglystės laikų pamėgusi visokius rafinuotus malonumus. Ir jei atvirai, tai Europa jau seniai visai nieko prieš pasivėžinti ant to gražaus balto jautuko. Todėl pirmasis Europos pagrobimas pavyksta be jokių netikėtumų, kuo sklandžiausiai.

Dzeusas šitoje istorijoje kiek mažiau įdomus. Bet niuansų yra. Aukščiausias dievas, esantis – pabrėžiu – pačioje panteono viršūnėje. Jis ne koks ten šiaip sau falocentristas, jis yra patsai falocentras. Jis visų alfa patinų alfa ir

omega. Jam patinka jo visagalystė ir senas geras prievartavimas. Jis mielai tiesiog imtų ir prievartautų be jokių ten įmantrybių, inkarnacijų į gyvūnus ar paukščius, bet paniškai bijo, kad aukos jį apskųs jo žmonai Herai, garsėjančiai bjauriu charakteriu. Tiesą sakant, iš šalies žvelgiant, visiškai akivaizdu, kad panteono viršūnėje iš tikrųjų turėtų būti visai ne Dzeusas, o Hera, bet anuometinėje patriarchalinėje visuomenėje toks mitas vargu ar sulauktų pasisekimo.

Naujasis Europos pagrobimo mitas yra kiek kitoks – postmodernus. Jo tekstas raizgus ir iki šiol teberašomas. Jame susilydė visa tūkstantmetė žmonijos kultūrinė patirtis nuo pirmojo pagrobimo laikų. Ir tekstas jo ne linijinis, jame kartu susipina daugybė skirtingų istorijų, iš pažiūros netgi viena kitai prieštaraujančių. Ir Europa jau visiškai kitokia – brandi moteris, išmokusi reguliuoti savo geidulius. Suradusi savo gyvenimui keistą formulę, tokį oksimoroną: saikingas hedonizmas. Kita vertus, oksimoronų pilna visa žmonijos istorija: vien jau „kova už taiką“ ko verta.

Dzeusas irgi kitoks – Hera jau seniai iškeliavusi paviešėti pas mamytę anapus Stikso, Olimpo kalnas sugriuvęs, o susenęs griausmvaldis Dzeusas dažniau svaidosi nebe žaibais, o griausmingais prakeiksmiais pusdievams, sugriovusiems jo Olimpą ir sukėlusiems didžiausią visų laikų geopolitinę katastrofą. Bet prakeiksmas „kad jus visus žaibas trenktų!“ visgi veikia ne taip gerai, kaip tikras trenkimas žaibu. Pusdieviai jau pradeda kikenti besiklausydami. Tad Dzeusas kaupia jėgas, pumpuoja vamzdžiais iš po Olimpo griuvėsių mirą su ambrozija ir tikisi taip sukaupti reikiamos įtampos bent jau dar vienam tikram žaibo kirčiui.

Kartu Dzeusas studijuoja postmodernizmo teoriją ir atlieka paruošiamuosius darbus. O postmodernizmo teorija sako: Olimpą nugriauti yra gera pradžia. Bet tai tik pusė darbo. Galutinė postmodernizmo pergalė visame pasaulyje įvyks tik tada, kai bus nugriautas ne tik Olimpas, bet ir visi kiti pasaulio kalnai. Kai nebeliks jokių koordinacių. Ir va tada, kai pasaulyje liks vien tiktai lygumos, tada visas pasaulis taps Kalnu. Šito Dzeusas nelabai supranta, kaip čia taip lygumos ims ir taps Kalnu, bet pats principas jam visai patinka. Netgi labai. Tad Dzeusas patenkintas linkteli galva, patikrina, ar gerai pumpuojasi mira su ambrozija, ir imasi veiklos.

Visų pirma jis nusprendžia sugriauti tokią vietą, vadinamą Europa. Nes ji arti, ir joje yra nemažai kalnų, kuriuos reikia nugriauti. O ir jos vardas jam kažką primena, kelia kažkokius nemalonius prisiminimus, susietus

su stambiais raguočiais ir kažkokia bjauriai rėkiančia stora boba, užsimojusia kočėlu.

Kaip pagrobti Europą?

Buvo kartą viena tokia šalis, kurioje veikė 162 koncentracijos stovyklos. Kurioje buvo nužudyti milijonai, dešimtys milijonų žmonių. Ir tai greičiausiai visai ne ta šalis, apie kurią pagalvojote: Hitlerio Vokietija per savo egzistavimą įkūrė 28 koncentracijos stovyklas.

Kartu, kai buvo statomi tie mirties fabrikai, toje šalyje, pavadintoje SSSR, buvo kuriamos džiugios ir optimistinės dainos. Vienoje jų, sukurtoje 1936 m. kompozitoriaus Dunajevskio pagal poeto Lebedevo-Kumačiaus žodžius, apie tą šalį dainuojama taip: „Ja drugoi takoi strany ne znaju, gde tak vol'no dyšit čelovek“ („Aš nežinau kitos tokios šalies, kur taip laisvai žmogus alsuoja“).

Tai sistema, kurioje melas apie liaudį, paprastą darbo žmogų, kuriam priklauso valdžia, buvo ištobulintas iki valstybinės ideologijos lygio. Ciniškas, neįtikimas melas. Kurio ciniškumo lygmuo normaliam žmogui yra tiesiog už suvokimo ribų. Totalitarizmas, kuriame absoliučiai viską – net ir tai, mirti žmogui ar gyventi – nusprendžia valdžia. Ir tam žmogui į akis meluojama, kad jis ir yra šios šalies šeimininkas, jam čia viskas priklauso.

Apie tą globalų, visaapimančią melą, beje, kalbama neseniai išėjusiame seriale „Černobylis“ – ir būtent ta serialo dalis ir yra tai, kas privertė tam tikrus žmones labai smarkiai susierzinti. Jie pasijuto, tarsi būtų demaskuoti asmeniškai. Kitus žmones tai gerokai nustebino: iš kur toks keistas, perdėtas jautrumas seniai nebeegzistuojančios valstybės įvykiams? Kokie paslaptinę fantominiai skausmai juos kamuoja?

Ką gi, pabandykime įsivaizduoti tokį paralelinį pasaulį, kad būtų lengviau. Pabandykite įsivaizduoti, kad jokios Sovietų sąjungos niekada nebuvo. Žinau, kad sunku, bet pabandykite. Kad Sovietų sąjunga buvo ne kas kita, o ta pati Rusijos imperija, identiška net geografiškai, tik dar labiau praplėtusi savo teritoriją, ir kitaip pasivadinusī. Tas pavadinimas – Sovietų sąjunga – tik širma lengvatikiams. Visa komunistinė ideologija – tik mechanizmas, skirtas išplėsti imperiją iki pasaulinės. Kad visose šalyse pagaliau įvyktų pasaulinė proletariato revoliucija, ir jos taptų pavaldžios motininei imperijai. Iš tiesų tai imperijai – kaip ir visoms kitoms, beje, tik jos mažiau apsimetinėjo – visai nerūpėjo nei tautų brolybė, nei darbo

žmonių išnaudojimas. Žmonės jiems apskritai nieko nereikia, tai tik medžiaga imperijos statybai. Komunistinė imperija pati labai sėkmingai tuos darbo žmones išnaudoja – jie dirba jiems faktiškai už maistą ir stogą virš galvos, kaip senovės vergai. Ir dar didžiuojasi tuo – nes jiems nuolat kartojama, kad jie yra tikrieji šios šalies šeimininkai. Dėkoja komunistų partijai už teisingą vadovavimą. Jei lojalumas valdžiai kiek priblęsta, jį galima pakurstyti bonusais už ištikimybę – deficitiniais konservuotais žaliaisiais žirneliais, paskyromis automobiliui ir kelialapiams į sanatoriją Bulgarijoje. Arba tiesiog sušaudyti, kad likę gyvi dar labiau bijotų. Bene ciniškiausia valstybė visoje pasaulio istorijoje. Man dar teko joje šiek tiek pagyventi. Kokie prisiminimai? Jei vienu sakiniu – prisimenu tą šalį kaip monolitinį, gigantišką, protu nesuvokiamo dydžio melo luitą.

Kam komunistinei imperijai reikalingas tas totalus melas? Kaip ir bet kuris kitas melas politikoje: kad susirastum ištikimų šalininkų, kurie su savo buku naivumu taps puikiais patrankų mėsa, reikalinga, kad perimtum ir išlaikytum valdžią. Lygiai taip, kaip šiandieniniams populistams nerūpi jokie *populis*, lygiai taip pat Sovietų valdžiai absoliučiai nerūpėjo liaudis ir „paprastas darbo žmogus“.

Jei išdrįstumėme gyventi, nekreipdami dėmesio į etiketes ir dirbtines priešpriešas, tai kiekvienas tikras antifašistas privalėtų būti ir antikomunistu. Nes savo esme šios dvi manipuliavimo žmonėmis sistemos yra visiškai identiškos. „Kaip ir komunistai, mes tikime centralizuotos ir unitarinės valstybės, priversiančios kiekvieną paklusti geležinei disciplinai, būtinybe – skirtumas tik tas, kad jie pasiekė šią išvadą per klasių kovos idėją, o mes per nacijos idėją.“ – rašė Benitas Mussolinis 1921-aisiais. Beje, iki tapimo fašizmo tėvu, Mussolinis buvo įsitikinęs kairysis, socialdemokratas.

Poetas Czesławas Miłoszas jau vėliau, po pusšimčio metų, rašė: „Fašizmas – tai trumpa nesekoninga operetė, o pati baisiausia grėsmė pasauliui – tai komunizmas.“

Fašizmas ir komunizmas – visai ne priešprieša, abu jie yra būdai plėsti imperiją iki pasaulinės. Tik pirmasis – su nostalgija imperinei praeities didybei, o antrasis – su fanatišku tikėjimu komunistine ateitimi. Abiejų ideologijų galutinis taikinys – visas pasaulis.

Ir fašizmo, ir komunizmo galutinis, tolimasis tikslas vienas ir tas pats – pasaulinė imperija. Pasaulio užvaldymas, prisijungiant ir kolonizuojant vis naujas teritorijas.

Kaip vadinsis tas naujasis pasaulio šeimininkas, proletaras ar arijas – visai nesvarbu. Mechanizmas visiškai identiškias, skiriasi tik tuo, kad vienur naujasis „pasaulio šeimininkas“ nustatomas pagal kilmę, o kitur pagal rasę. Metodika irgi ta pati: įtikinti tam tikrą žmonių grupę, skurdžią ir menkai išsilavinusią, kad jie išskirtiniai, vertesni už kitus, ir jais manipuliuoti. Socialinis liftas abiem atvejais pradeda kilti iš paties žemiausio taško – iš pačių gūdžiausių Hado požemių.

Fašistai ir komunistai vienas į kitą žiūri su prastai slepiama simpatija – jie puikiai supranta vienas kitą ir jaučia bendrystę. Ir aš tyčia nenaudoju būtojo laiko – jie nėra išnykę, anaipatol. Tai rūšys, kurios ir dabar labai sparčiai dauginasi ir netgi kryžminasi tarpusavyje.

Įsivaizduokime, kad ta imperija, kuri neilgą laiką buvo persivadynusi „SSSR“, visiškai nežlugo, ji tebegyva ir dabar. Tiesiog atėjus laikui, kai pamatė, kad senieji burtažodžiai veikia vis prasčiau, o ekonomika smunka į dugną, nusprendė dar kartą persivadinti ir išbandyti kitokius, atnaujintus burtažodžius. Komunistų partijos pinigai buvo perpumpuoti ir legalizuoti, o valdžioje liko ta pati komunistų partijos nomenklatūra, palaikoma tų pačių jėgos struktūrų, kaip ir anksčiau. *Perestroika* tebuvo spektaklis naiviems vakariečiams – tiesa, ne viskas įvyko pagal numatytą scenarijų, tačiau imperija greitai susiorientavo. Karnavalas „yra tik viena tiesa – Lenino tiesa“ nepavyko. Tad, beveik pagal Bachtiną, karnavalo lėlės apverčiamos žemyn galva, pasturgaliai tampa naujomis galvomis, ir pradedamas naujas karnavalas „tiesų yra daugybė, viskas reliatyvu“.

Taigi klasikiniai burtažodžiai „klasių kova“, „komunizmo rytojus“, „pasaulinė proletariato revoliucija“ šiandien nebeveikia. Ką daryti? Net įprastinė politinė opozicija „kairieji-dešinieji“ nunyko, komunistams tapus kapitalistais, todėl reikia kitų, naujų. Ne politiniu pagrindu suformuotų. Politika ir ideologija – nebe tie dalykai, už kuriuos verta mirti. Bet opozicijas formuoti galima net ir paprasčiausiai buitiniu pagrindu. Už privalomus skiepus ir prieš skiepus. Už Lyderį ir prieš Lyderį. „Runkeliai“ prieš elitą. Kairiarankiai prieš dešiniarankius. Visai nesvarbu, koku pagrindu – svarbu visus kuo labiau radikalizuoti. Išmokyti neapkęsti. Sustatyti visus ant barikadų. Pristatyti kuo daugiau naujų, virtualių sienų, kurios atskirtų vieną žmogų nuo kito žmogaus. Kuo plačiau skleisti melą, net ir visai absurdišką, kad niekas daugiau nebedrįstų apskritai kuo nors patikėti. Nei valstybės institucijomis, nei žiniasklaida, nei vienas kitu.

Iš tiesų tai, kas dabar vyksta, yra karas prieš tikėjimą – tikėjimą ne religiniu požiūriu, o pačiu plačiausiuoju. Prieš bet kokią žmogiškąją tikėjimą apskritai. Nėra jokių bendražmogiškųjų vertybių – todėl beprasmiška jas ginti ir aukotis už jas. Jei mus kas nors užpuls, kokia nors išorinė jėga, mes nebesiginsime – nes mūsų kaimynas kvailys ir niekšas, o valdžioje vieni vagys.

„Viskas nėra taip vienareikšmiška, pasaulis nėra vien juodas ir baltas“ iš tiesų šio jų mėgiamo posakio potekstė yra ta, kad skirtingų tiesų yra daugybė, kiekvienas individas turi savo individualią tiesą, ir viskas tėra interpretacijos, o tai reiškia, kad jokios tiesos apskritai nėra ir būti negali. Kad žudikas irgi savaip teisus, ir jo tiesa tokia pat svarbi ir teisinga, kaip ir aukos tiesa. Perfrazuojant Dostojevskį – tiesos nėra, todėl viskas galima. Blogio ir gėrio taip pat nėra – viskas subjektyvu ir reliatyvu.

„Ne viskas tik juoda ir balta“... Be abejo, taip. Pasaulyje yra daugybė spalvų ir atspalvių. Bet po šiuo posakiu dažnai slypi paprastas manipulatoriaus melas – kad juoda ir yra balta.

Taip pat vidiniam imperijos naudojimui skirta visai priešinga propaganda: „v čiom sila, brat? Sila v pravde“ („kur jėga, broli? Jėga tiesoje“) – garsioji frazė iš kultinio Rusijos imperialistų filmo „Brat“ tai pateikia lakoniškai ir tiksliai. Tiesa yra mūsų – mes vieninteliai žinom ir sakom tiesą, o visi kiti aplinkui mus meluoja. Mes nešame kitiems šviesą ir kultūrą, o jie šmeižia mus, teisus, nekaltus ir apskritai Dievo išrinktuosius – nes va tokie va jie, rusofobai. Nekenčia mūsų be jokios priežasties.

Ir Dievas juos išrinko ne šiaip kam, o ypatingai misijai – nei daugiau, nei mažiau: išgelbėti pasaulį. Tiesa, nelabai aišku nuo ko – amerikonų, pasaulinės žydų valdžios, liberastų ar reptiloidų. Lietuvą jie jau kartą gelbėjo – pradžioje, tiesa, susitarę su fašistais, ją užgrobė, paskui ją nuo tų pačių fašistų išvadavo ir išvadavę pamiršo išeiti. Lietuvai tai kainavo šimtus tūkstančių gyvybių ir tremtyje suluošintų likimų. Netekome beveik visų intelektualiausių šalies piliečių – būtent juos taikėsi visų pirma sunaikinti komunistai, ir fiziškai, ir morališkai. Garsiausias Lietuvos aviacijos – taip, Lietuva prieš Antrąjį pasaulinį karą turėjo europietiško lygio aviaciją – konstruktorius, lėktuvų ANBO kūrėjas Antanas Gustaitis prieš areštą ir sušaudymą Maskvoje, Butyrkų kalėjime, buvo paskirtas savo paties sukurtos Lietuvos aviacijos likvidacinės komisijos pirmininku. Paskirtas atsakingu už to, ką pats visą gyvenimą kūrė, sunaikinimą. Cinizmas, vertas paties Dostojevskio

plunksnos. Imperija iki šiol, gal net ir visai nuoširdžiai, stebisi, kokie mes, lietuviai, nedėkingi, kodėl nenorime prisiminti, kad jie mus ne tik žudė, bet ir statė gamyklas, ir tiesė kelius.

Nelabai pasitikiu imperijomis, ateinančiomis išgelbėti pasaulį. Jos jei ir tiesia kelius, tai tik savo tankams. Dar labiau nepasitikiu tomis, kurios savo pačių viduje nesugeba susitvarkyti kelių ir viešųjų tualetų. Bet pasaulyje pilna tokių, kurie pasitiki. Laukia, kol juos išgelbės šalis, kurią pačią jau reikėtų gelbėti.

Visos imperijos, švelniai tariant, delikatumu nepasižymėjo – tačiau šita imperija pavojinga Europai ne tik todėl, kad geografiškai arčiausia.

Maždaug apie 2000 m. man teko grįžti automobiliu iš Vokietijos, iš teatro festivalio, per Kaliningrado sritį. Tada tai dar buvo leidžiama. Ten nutiko tokia maža scenelė, paradoksaliu būdu man atvėrusi akis į tai, kas iš tiesų vyksta. Laukėme milžiniškoje automobilių eilėje prie sienos. Prisistatė milicinininkas, paklausė mūsų vairuotojo, ar mes jau stovėjome „otstoinike“. Nė vienas iš mūsų neturėjo nė menkiausio supratimo, kas tai per dalykas, ir kodėl jame reikia pastovėti. Pasirodo, „otstoinikas“ yra kažkokia speciali stovėjimo aikštelė ir tik joje pastovėjus leidžiama išvažiuoti ir stoti į tikrąją eilę. Mes neapsilankėme toje keliautojų skaiestykloje, todėl eilėje atsiradome nelegaliai. Milicinininkas mums paliepė važiuoti atgal į „otstoiniką“, nes be tinkamos „otstoiniko“ pažymos niekas mūsų nepraleis, apsisuko ir nuėjo. Kol apstulbę stovėjome ir tarėmės, ką dabar daryti, priėjo vaikinukas, toks tipiškąs banditėlis žebenkštis akutėmis, ir pasakė: „20 dolerių, ir važiuojat be eilės“. Nelabai tikėdami suradom 20 dolerių, įdavėm žebenkštukui. O jis tiesiu taikymu nuėjo prie to paties milicinininko, abejingai lūkuriuojančio netoliese, ir ištiesė jam mūsų 20 dolerių. Milicinininkas juos paėmė ir vangiai mostelėjo mums – „važiuokit“. Po kelių minučių jau buvome Lietuvoje.

Scenelė, kuri Lietuvoje jau atrodytų visiškai neįmanoma. Staiga pajutau, kas tai yra iš tiesų. Atviras, beveik demonstratyvus kriminalinio pasaulio, jėgos struktūrų ir valdžios susilieėjimas – nuo aukščiausio lygmens iki paties žemiausio. Jie ne šiaip tarpusavyje bendradarbiauja, tai ne šiaip korupcija – jie tiesiog suaugę į vieną visumą. Jie, va tas lydinys, ir yra valdžia. Jie valdo valstybę. Ir pageidautų, kad ir kitose šalyse būtų valdoma štai tokia, jiems priimtina, forma.

Kuo Europa pavojinga imperijai? Ji pavyzdys, kad utopija gali būti įgyvendinta. Kad demokratija, nors ir su amžinąja grėsme peraugti į ochlokratiją,

visgi veikia. Europos Sąjunga yra veikianti utopija. Neturint didelių iliuzijų, ji veikia visai ne todėl, kad surado bendrą vienijančią idėją. Ji veikia, nes naudinga jos nariams ekonomiškai ir politiškai. Ji netgi sugeba sustabdyti potencialius karus. Pats jos egzistavimas yra mirtinas pavojus imperijai – tai pavyzdys, kad milžiniškos žmonių struktūros gali puikiai gyventi be totalitarizmo.

Kaip ir kiekviena utopija, ji turi daugybę pažeidžiamų vietų. Jei nori ją sunaikinti, reikia atskleisti tas pažeidžiamas vietas – arba dar geriau, parodyti, kad utopija apskritai neveikia, tai tik propaganda ir akių dūmimas.

Jei toje jų Europoje – baisu ir rašyti! – viskas daugiau ar mažiau veikia ir galioja taisyklės, kurių stengiamasi laikytis, tai galima parašyti, kad ji sena ir nuobodi. Galima pasigauti kokią stropių ir negudrių valdininkų padarytą kvailystę, pasitelkti į pagalbą indoktrinuotų stropių kvailių šuvelę, vadovaujamą gudrių kuratorių, ir hipertrofuoti tai iki visiško absurdo. Parodyti, kad Europa paseno ir susirgo senatvine silpnaprotyste. Stropių kvailių visose šalyse pakankama – ir tai puiki statybinė medžiaga būsimai pasaulinei imperijai.

Kad būtų patikimiau, visada galima pagąsdinti – paskleisti žinią, kad Europoje draudžiami kreivi agurkai, *vodka*, cepelinai ir kraujiniai vėdarai. Kad Europoje vien tik kvailos taisyklės, beprasmiški reguliavimai ir nuolatinė kontrolė. Kad Europą valdo mechaniški biurokratai, kurių vienintelis gyvenimo tikslas – standartizuoti ne tik agurkus, bet ir savo piliečius. Ir kad jei tu, pilietė, esi kreivas agurkas, tai Europoje tau nėra ką veikti. Ten visus valdo išnaudotojų klasė – gėjai ir globalistai. O tikroji laisvė prasideda tik už Europos sienų – ten nėra jokių taisyklių, kurių privaloma laikytis, ir jokių kvailių suvaržymų. Tik ten gyvena tikrieji laisvi kaubojai. „Gdie tak vol’no dyšit čelovek“. Tik ten, ir niekur kitur, taip laisvai alsuoja žmogus.

Įtikinti, kad visos tos Europos vertybės – laisvė, demokratija, teisės – tėra tik beletristika, nieko nereiškiantys gražūs žodžiai. Kad daosiškasis „minkštas vanduo visada nugali kietą akmenį“ irgi tėra beletristika ir akių dūmimas. Kaip ir krikščioniškasis „Dievas yra meilė“. Kad iš tiesų nugali tik brutali jėga ir neapykanta, o visa kita pasmerkta žlugimui.

Patys dešimtmečiais visiems melavę apie darbo žmonių valdžią ir šviesų komunizmo rytojų, jie gal ir iš tiesų nuoširdžiai tiki, kad visos tos vakarieetiškos vertybės tėra tokie pat melagingi burtažodžiai kaip ir tie kiti, kuriuos jie naudojo mulkinimui.

Užgauti emocijas ir jautriausias vietas. Sukelti pasišlykštėjimą ir neviltį. Sukelti totalų nepasitikėjimą valstybe, jos institucijomis ir simboliais: politikais ir teisėsauga, lyderiais, istoriniais herojais, menininkais. Kad kiekvienas individas, priklausomai nuo jo skonio ir išsilavinimo, turėtų kuo pasišlykštėti ir nusivilti.

Kam tai reikalinga? Kad visi pradėtų vienas kito mirtinai nekęsti. Kairieji dešiniųjų, dešinieji kairiųjų. Vytis bunkerio, bunkeris vyčio. Paminklų statytojai – paminklų griovėjų. Moterys vyrų, vyrai moterų. Jei tai pavyks, tada ir jokios fizinės okupacijos nebeprireiks. Bus nebe visuomenė, o stiklainis su vienas kitą ryjančiais vorais.

Užduotis grandiozinė. Kaip padaryti, kad žmonės savo noru atsisakytų laisvės ir žengtų į kalėjimą? Įkalti jiems į galvas, kad laisvė ir vagys yra tas pats. Vagys atsirado kartu su laisve, o ten, kur nėra laisvės, ten jokių vagių nėra. Yra tvarka ir teisingumas. O laisvė apskritai yra išgalvota sąvoka, neturinti jokio realaus turinio. Plūsdami liberastus, jie taikosi į pačią laisvę – laisvė yra tik tokia įmantri vakarietiško iškrypimo forma. Jei norite būti normalus, *straight*, o ne koks nors iškrypėlis iš „geiropos“, turite atmesti pačią žmogaus laisvės idėją – nes ji tėra tokia pati supuvusių Vakarų išgalvota fikcija, kaip ir žmogaus teisės. Kaip ironiškai dainuoja Rusijos bardas Timūras Šaovas – „čelovek imeet pravo. I eto pravo – krepostnoe.“ („žmogus turi teisę. Ir ta teisė – baudžiavinė.“) Jūs turite teisę būti lojalus ir jausti svaiginančią priklausomybę stipriausiųjų gaujai. Turite teisę nekęsti priešų, kuriuos mes jums sugalvosime, ir juos pažeminti ir nugalėti. Už tai privalote visa savo esybe atsiduoti autoritarizmui. Kur kiekvienas žavisi galingiausiu – alfa patinu, mėgstančiu bet kuria proga demonstruoti savo sportiškumą, sveikatingumą ir nuogą torsą. Sutikite, labai primena ankstyvąjį fašizmą su jo sveiko kūno kultu. Čia ir didysis autoritarizmo patrauklumas: kiekvienas užskurdęs žvirbliukas, siekiantis pasijusti galingesniu, nei yra iš tiesų, gali susitapatinti su fiureriu – alfa patinu.

Viskas paruošta? Tai štai – dabar mes tik spragt pirštu, ir senasis gerasis, vulgarusis ir brutalusis imperializmas sugrįžo į apie humanizmą svaičiojančią Europą! Ką tik jis vėl legimituotas. Ir mes visi sugrįžom mažiausiai pora šimtmečių atgal. Tik su moderniomis, dar galingesnėmis žudymo technologijomis.

Dabartinė Putino Rusija, atmetus visą kamufliažą, yra ta pati imperija, kuri kažkada trumpam buvo persivadinusī Sovietų Sąjunga. Perėmusi ir

ištobulinusi Sovietų Sąjungos metodiką imperijos plėtimui ir pasaulio užvaldymui. O tai, kas vyksta dabar, iš esmės ta pati pasaulinė proletariato revoliucija, tik modifikuota, pritaikyta XXI a. Naujojo revoliucionieriaus priklausymas darbininkų klasei dabar jau nebeprivalomas. Kaip rašė Mussolinis, veikiama pasitelkus nebe klasių kovos idėją, o nacijos idėją.

Putino Rusijoje susilydė ir komunistinis ateities mitas, ir nostalgija buvusiai SSSR imperijai. Atsirado net ir naujasis internacionalizmas – kai visų šalių nacionalistai vieningai ima dirbti Kremlui.

Naujoji imperija – valstybė, kurioje veikia tik viena legali partija, visos kitos partijos tėra falsifikatai. Falsifikuota opozicija, falsifikuotas pliuralizmas, falsifikuota demokratija, falsifikuoti rinkimai. Tas pats, kas SSSR, tik kol kas kiek užmaskuota – kaip ir tada. Nors kasdien vis mažiau slapstomasi. Vis mažiau bereikia drovėtis, sistema veikia, su besipriešinančiais bus susitvarkyta. Apie tikrus dalykus vis dar bus galima pasikalbėti – kaip sovietmečiu – virtuvėse, pusbalsiu, su pačiais artimiausiais.

Čia dar nieko labai baisaus, kol kas. Tikri baisumai prasidės tada, kai savo piliečius, atsakiusius patikėti imperijos burtažodžiais pradės masiškai kišti už grotų. Jau pamažu pradeda. Tikėtina, kad netrukus įsibėgės kaip reikiant.

Vietoje vienos Berlyno sienos, skiriančios Vakarus ir Rytus, atsiranda daugybė virtualių sienų, skiriančių daugybę netikrų tikrovių. Realybė siaubinga, todėl klausykitės naujųjų burtažodžių. Mes jums jų sukūrėme daugybę, pagal skonį ir išsilavinimą. Visai nesvarbu, kurią doktriną pasirinksite. Svarbu indoktrinuotis.

Jei pakeisi visuomenę, pasikeis ir jos renkami valdytojai. O visuomenę galima keisti ne tik tobulinant, bet ir smukdant, apgaudinėjant ir demoralizuojant. Tada ir valdytojas ateis atitinkamas. Todėl visomis jėgomis paleidžiama visuomenės degradavimo programa. Toks hibridinis masinio naikinimo ginklas.

Svarbu suprasti, kad jiems visai tas pats, kokia imperija tai bus – komunistinė ar fašistinė, ar dar koku kitu vardu pavadinta. Komunizmas ir fašizmas – tai tik dvi metodikos, kurių ideologijos realybėje ne taip jau labai ir skiriasi. Nesvarbu metodika. Svarbu tikslas. Svarbu, kad būtų imperija.

Tiesa, dabar daugiau investuojama į kraštutinius dešiniuosius, kairieji nepateisino lūkesčių. Iš tų žmonių ypatingo moralumo nėra ko tikėtis, jų tikslas – absoliuti galia, absoliuti valdžia, bet kuria kaina. Pinigų už naftą

ir dujas imperija turi sukaupusi daug – tikėtis, kad jie greitai pasibaigs, irgi naivu.

Jei neveikia „klasių kova“ ir „proletarinė revoliucija“, galima apsiskelbti tradicinių vertybių gynėjais ir saugotojais – tai puikiai koreliuoja su fašizmo ideologija.

Beje, fašizmas (pačia plačiausia prasme) tiesiogiai susijęs su nostalgija buvusioms imperijoms, savo „istorinių“ teritorijų aneksijomis, savo „kultūros“ primetimu kitoms tautoms, kurios laikomos nepalyginamai žemesnėmis, nevertomis egzistuoti.

Ir komunistai, ir fašistai – kuo tikriausi imperialistai. Kolonizuojantys ne tik kitas šalis, bet ir savo pačių valstybes, o savo piliečius vertinantys tik pagal lojalumą diktatūrai.

Kažkas atkakliai ir nuosekliai formuoja Europoje kelias ar net keliasdešimt priešiškų stovyklų. Kas toliau?

„Šalies – agresijos aukos – gyventojai visiškai praranda orientaciją „savas – svetimas“ koordinacių sistemoje. Užuoat, susivieniję išorinės agresijos akivaizdoje, dalis gyventojų pakyla į kovą prieš kitą savo tautos dalį. Agresorius tada pasirodo vienos vidinio konflikto, jo paties ir išprovokuoto, pusės „gynėjo“ vaidmenyje. Šalys-aukos, dažnai taip ir nesupratusios, kas agresorius, tampa nugalėtomis.“ (Iš Rusijos generolo-pulkininko Vladimiro Zarudnickio pasisakymo, 2014.) Šitas scenarijus pats įprasčiausias, žinomas nuo Sovietų Sąjungos laikų. Nors dabar gal bus sugalvota ir kas nors naujesnio – fizinė okupacija dabar nebėra būtina, norint perimti valdžią. Nebūtina okupuoti fiziškai – pakanka primesti savo tvarką ir savo taisykles, kad šalis taptų bevaliu imperijos satelitu. Primesti Europai savo taisykles. Jei jas priimsime, tapsime tokiais pačiais neofašistais, kaip ir primetinėtajai.

Reikia labai stebėti, kad nejučiomis netaptumėm tokie pat kaip jie: su fiktyvia demokratija, fiktyvia opozicija, fiktyviomis partijomis, fiktyviomis žmogaus teisėmis. Su visų lygių totalia korupcija ir valdžios ir nusikaltėlių brolišku susiliejimu. Ir su totalia neapykanta.

Kad bukumas ir neapykanta visada vaikšto už parankės – nieko neįprasto. Bet dabar matau kitokį, nelabai įprastą dalyką: tie protingieji – iš esmės ramūs, stabilūs žmonės, visada su švelnia ironija stebėję pasaulį – ir tie šiandien jau apimti įsiūčio, nebesivaldantys, mirtinai nekenčiantys savo oponentų. Jau net nebe oponentų – tiesiog priešų.

Patys savo noru sulindome į apkasus. Na, dar kiek ir iš pašonės gudriai

paraginti. Laikas išlipti iš apkasų ir bent jau pabandyti pasikalbėti, be abi-
pusio demonizavimo. Jei mums iš tiesų rūpi mūsų šalis, mūsų Europa, o
ne mūsų pačių gražūs įvaizdžiai, karjeros, reitingai ir patiktukai *Facebooke*.

Laikas sutaisyti vis labiau stringančią „savas – svetimas“ atpažinimo
sistemą. Nes barbarai jau už vartų.

Mus gali išgelbėti tik sveikas protas ir tokia, sakyčiau, egzistencinė me-
lancholija. Nespirgėkime, nepulkime jaudintis dėl visko iš eilės. Išmokime
suvaldyti emocijas. Nepulkime ant barikadų. Atmeskime parengtas doktri-
nas. kažkas mums jas paruošė iš anksto, ir tai truputį įtartina. Nesusižavė-
kime niekuo. Nepasivadinkime kokiais nors „-istais“, kad ir kaip knietėtų.
Nes nieko tokio, geriau pagalvojus, apskritai nėra. Viską sugalvojo patys
žmonės. Kad lengviau būtų įvardinti priešą. Iš tiesų kairė ir dešinė tėra
pavadinimai, skirti orientuotis erdvėje.

O kas tada yra? Yra tiesiog žmonės. Mirtingi – todėl verti solidarios užuo-
jautos. Nežinantys, ką veikti su gautu savo gyvenimu. Vieni protingesni,
kiti mažiau protingi. Kiti ir visai naivūs. Ką dabar su jais padarysi – jie
tokie. Reikia su jais gyventi – jie mūsų bendradarbiai ir kaimynai, iš esmės
geri žmonės, tik neatsparūs emocinėms atakoms. Ir reikia juos kažkaip
nuraminti, jie visų labiausiai įbauginti ir praradę tikėjimą. Tie, kuriuos
lengviausia apmulkinti, labiausiai išsigandę.

Kur išeitis? Jos tikriausiai nėra. Arba yra viena vienintelė, naivi iki bepro-
tybės: grįžti visiems prie elementaraus žmoniškumo. Ne prie humanizmo
kaip filosofinės sistemos, bet prie paprasto, kasdienio, gatvinio žmoniš-
kumo. Klausimas, kiek mes jo dar tebeturime savyje išsaugoję? Ar turime
pakankamai, kad netaptumėme naujaisiais barbarais?

Totalitarizmas neįmanomas, kol nesusiformuoja kritinė žmonių neapy-
kantos masė. Kai atsiranda kritinė masė, pradeda veikti visai kitokie dėsniai,
masių psichologija, ir tie patys, iš esmės geri žmonės, mūsų bendradarbiai ir
kaimynai, tampa negailestingais budeliais. Mechanizmo dalimi. Fašizmo –
arba komunizmo, jei norite, jokio esminio skirtumo tarp šių dviejų žodžių
nėra – galutinis jų tikslas pasaulinė imperija. Kurioje visi taps klusniais
imperijos valdiniais. Arba bus sunaikinti.

Bet kuri visuomenė yra inertiška, o žmogaus viduje slypi daugybė tamsių
plėšrūniškų instinktų. Juos galima užslopinti, o galima ir paskatinti. Visuo-
menę į priekį stumia vos keli procentai. Įprastai to ir užtenka. Bet degrada-
vusioje iki agresyvios minios visuomenėje tie keli procentai eliminuojami.

Jų balsas nebegirdimas. Net ir demokratinuose rinkimuose tokia visuomenė gali sau išsirinkti visai kitokius, jos skonį labiau atitinkančius vadus. Nacionalsocialistų atėjimas į valdžią prieškarinėje Vokietijoje tai puikiai iliustruoja.

Valdžioje plėšrūnai – o žolėdžiai, kurie netrukus padės galvas už pasaulinį Reichą, linguoja galvomis ir sako – „ką gi, pasaulis tiesiog keičiasi, ateina nauja tvarka, patinka kam nors tai ar nepatinka. Ir nieko čia nepadarysi, taip jau yra. Gal net ir gerai, sutvarkyti šitą betvarkę reikia stiprios rankos.“

„Jų doktrina kviečia nuversti laisvas vyriausybes, naudojant jėgą ir mėginimus įžiebtį klasių kovą. Tačiau praktikoje jų pasaulio matymas niekuo ne geresnis nei senųjų tironijų, kurios žlugo. Visa tai, galimas dalykas, sulauks trumpalaikės sėkmės, bet ilgalaikėje perspektyvoje jie turės arba subyrėti iš vidaus, arba liautis mėginę priversti kitas šalis sekti jų keliu.“ 1949 m. taip kalbėjo Haris Trumenas, JAV prezidentas.

Nedidelė paguoda, bet tikėkimės, kad jis teisus. Ilgalaikėje perspektyvoje. O va trumpalaikę sėkmę mums dar gali tekti patiems išgyventi.